

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

3 Quaedam aliae quaestiones de iure naturali diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

plum sequi volentibus vita communis competere videtur. Et tunc in communiter viuant, egeribus, hoc est, necessitate partentibus, vnum rerum lege charitatis, & misericordia communem esse debere: sicut erat communis tempore Apostolorum.

Reliqua exempla, que B. Iudorus de iure naturali proposuit, videlicet, Acquisitio eorum, que ex alto, terra, mare, capiuntur; Deposita rei, vel commendata pecunia restitutio; solum eam difficultatem habent, Quomodo conueniat eum eo, quod Iuriconsultus tradit in *Lex hoc iure. ff. de iustitia, & iure*, ubi dicit, ius gentium esse contractus inter homines. Sed facile omnia difficultates soluitur, quia ius gentium, ut dicam inferius, accipitur vno modo pro iure naturali, videlicet pro eo, quod naturalis ratio inter omnes homines constituitur, ut ait Iuriconsultus Caius in *l. Omnes populi. ff. de iustitia, & iur.* Vnde idem Iuriconsultus in *l. Quarundam. ff. de Acquirend. rer. domin.* dicit: *Quarundam rerum dominium gentium iure gentium, quod ratione naturalis inter omnes homines peraque seruatur.* Et paulo inferius: *Omnia igitur animalia, que terra, mari, calos, capiuntur, id est fera, bestia, volucres, pisces, capiuntur iure, videlicet iure gentium, quod ratione naturalis inter homines constituitur.* Deposita igitur rei, commendataque pecunie restitutio, est quidem ius gentium, sed ius gentium Iuriconsultus in ea lege citata accipit, ut est idem quod ius naturale.

Quaedam alie quaestiones de iure naturali diluuntur.

CAP. III.

PRIMO quaeritur, An quae sunt iuris naturalis, sint penitus immutabilia, hoc est, An sint talia, ut leges, vel potestate humana, vel consuetudine mutari non possint? Nos non quaerimus in praesenti, An potestate humana Princeps solvere, vel excipere queat, iustus de causis hunc, vel illum hominem, sibi subiectum a iure naturali, sed solum, An humana potestate ius naturale tolli, mutari queat. Respondemus, in *Instit. de iure naturali, gentium, & ciuili. §. ius naturale* verba Iulianiani Imperatoris, huiusmodi esse, *Sed naturalia quidem iura, que apud omnes gentes peraque obseruantur, diuina quadam prouidentia constituta, semper firma, atque immutabilia permanent.* Et Gratianus *distinet. 5. Naturale ius inter omnia primatum obtinet tempore, & dignitate.* Caept enim ab exordio naturalis creaturae, nec variatur tempore, sed immutabile semper permanet. Et *distinet. 6. cap. Non peccatum. §. Is itaque*, dicit: *Moralia mandata ad naturale ius pertinent, atque ideo nullam mutabilitatem recepisse monstrantur.* Idem docet Sanctus Thomas in *Prima Secunda q. 94. ar. 5.* item Aristoteles *lib. 5. Ethico. c. 7.* asserit, ius naturale semper, & vbique eandem vim habere, sicut, inquit, ignis, hic, & apud Persas, & vbique vim habet vrendi. Et ideo ius naturale immutabile est. Cicero *lib. 3. de Republica*, legem naturae appellat constantem, sempiternam, & immutabilem. Vnde mater illa Dionysij Tyranni Syracusani, cum ei stuprum asserere filius conaretur, dicens se regem esse, & in leges potestatem habere; prudentissimè respondisse fertur, Tyrannum, hoc est Regem posse quidem leges mutare, sed iura naturae nullo modo posse tollere. Et Paulus Iuriconsultus in *l. Ius phuribus. ff. de iustitia, & iure*, ius, inquit, vno modo dicitur, quod semper bonum & aequum est, ut est ius naturale. Ratio quoque id manifestè ostendit, quia quod ratio naturalis fieri iubet, aut vetat, non ideo bonum, vel malum est, quia imperatur, vel prohibetur; sed quia per se, & ex natura sua bonum est, aut malum. Vnde Aristoteles *loco proxime allato*, docet aliqua ex his, quae sunt iuris naturalis, talia esse, ut nunquam mutentur; alia verò esse, quae aliquando iusta ex causa mutantur, quia mutantur conditiones rei, loci, temporis, & personae. Nam quemadmodum in his, quae sunt speculationis, quaedam ita sunt vera, ut nunquam falsa esse queant, eiuusmodi sunt: Quodlibet est, vel non est: Totum est maius sua parte, si ab aequali-

bus aequalia demus, quae remanent, sunt aequalia. Alia ita sunt vera, ut sint mutationi subiecta, veluti, Dextera naturaliter est robustior, & valentior sinistra; & tamen in quibusdam hominibus sinistra est potentior, & aptior ad opus. Sic etiam in his, quae actionis, & moris sunt bona, nec vnquam mutantur, ut haec, Bonum est amplectendum; Honestè est viuendum; Iuste agendum, & v s colendas, mendacium aut verbum otiosum nunquam dicendum. Quaedam verò mutantur, mutatis rebus pro loco, tempore, & personis; ut, Deposita est reddendum, at si furiosus petat in sui, vel aliorum perniciem, reddendum non est. Item: Promissum est praestandum, sed non contra Reipublicae salutem, & bonum. Praeterea quaedam iure naturali per se, & simpliciter mala sunt, & tamen aliquando bona redduntur, veluti, Alienum accipere; si tamen accipiat quis, ne fame pereat, nihil peccat contra ius naturale. Malum est, innocentem occidere; & tamen iure belli interficiuntur infantes. Ius itaque naturale additionem quidem iuris ciuilis admittit, sed non mutationem. Ita S. Thomas *1. 2. q. 94. ar. 5.*

Verum his, quae diximus, multa possunt opponi. Primum, quia aliqua eorum, quae sunt iuris naturalis, sunt iure gentium sublata: iure enim naturali, Y. G. communis est hominum libertas, & tamen iure gentium sunt introductae seruitutes, & captiuitates. Iure item naturali sunt omnia communia, & iure gentium facta est rerum diuisio, & discreta dominia. Innocentes itidem iure naturali prohibentur occidi, sed iure gentium introducta sunt bella, quibus paruuli necantur. Secundò, quia iure ciuili multa videntur permitti contra aequitatem naturalem, nec tamen ideo ius ciuile condemnatur. Exempli causa, iure ciuili sunt constitutae leges vfucapionis, quibus domini sine vlla culpa suis rebus priuatur. Iure itidem ciuili licet Iudici innocentem interficere, si iuxta allegata, & probata in Iudicio reus mortis esse deprehendatur. Insuper liber homo, iure ciuili fit seruus ob certa quaedam crimina. Tertio, Iuris naturalis est implere quod iurasti, vel quod vouisti, & tamen auctoritate pontificia saepe iuraturandi, & voti vinculum soluitur. Quarto, quia super illud *Eccle. 17.* Addidit eis disciplinam, & legem. Glossa ordinaria dicit, Legem veterem, quantum ad correctionem legis naturalis scribi voluit: ergo si ius naturale corrigitur, mutabile est.

Respondeo ad haec omnia; ad primum quidem, iure naturali non praecipit, ut supra dixi, ut res omnes sint communes, nec prohiberi, quo minus sint propriae, sed permitti, ut res sint communes, vel propriae iure naturali, inquit S. Thomas *Prima Secunda quaest. 94. ar. 5. ad 3.* omnia sunt communia, non quia id praecipiat, sed quia distinctio possessionum non est a natura. Sicut dicere possumus iure naturali hominem esse nudum, quia natura homini vestitum non dedit. Et propterea, quamuis iure gentium, vel ciuili res factae fuerint propriae, nihil tamen est factum contra ius naturale. Item ius naturale non iubet omnes homines, ut liberi sint, nec prohibet, quo minus quidam dominantur, & imperent, & alij seruiant, & pareant: sed solum vetat ut homines in praedura, & immitem seruitutem, qualis vfucata erat veteribus Romanis, & aliis gentibus, tradantur. Et ideo contra ius naturale est ea seruitus, quae dominus habet in seruum ius, & potestatem vitae & necis. Praeterea haec, ius belli rationis naturalis est: nam rectae rationi conuenienter hostes suscipitur, & gentur auctoritate publicè aduersus hostes Reipublice, ut Princeps, vel Respublica sua bona recuperet: ut hostes itidem ab iniuriis prohibeat; & ut eos ob damna Reipublicae illata, puniat, & deinceps in officio contineat. Vnde ius naturale, quo innocentes defendi, & seruari debent, iure belli non tollitur: nec enim vnum ius naturale cum alio pugnat, sed quia mutantur res, vel personae, vnum ius naturale cessat, aliud verò vim, & locum habet. Ad secundum, penes Principem, vel Respublicam est potestas transferendi dominia rerum ex vno domino ad alium iustus de causis; & ideo nihil mirum est si iure ciuili constitutae sint leges vfucapionis, quia ad lites interminabiles dimendas aequum est tales leges ferantur. Item ne Iudex condemnet, absoluatve

reos, vel innocentes amore, odiove, iustum fuit vt constitueretur lex, quã iuberetur in iudicio procedere ex allegatis, & probatis publico testimonio, non autem ex priuata sua noticia, vel testimonio, & propterea in hac etiam parte ius naturale iure civili non tollitur, nisi iusta ex causa, videlicet rerum conditionibus mutatis. Pari quoque ratione liber homo, qui naturaliter sui iuris est, pœnæ seruus efficitur ob certa crimina, quia ius etiam naturale præscribit vt fontes puniantur: inter pœnas autem seruitus numeratur. Filiis insuper alimenta debita contra ius naturale, ius civile auferre non potest; qualia sunt quæ simpliciter necessaria iudicantur ad filiorum vitam: at verò ea alimenta, quæ non sunt simpliciter necessaria ad filios commodè sustentandos, quia illi aliunde habent, vel habere possunt tale vitæ subsidium, potest ius civile vel in totum adimere, vel ex parte minuerè, cum iusta subest causa. Et idem iuris est de alimentis, quæ debent filij parentibus: nam quæ sunt simpliciter necessaria ad vitam sustentandam, tolli, aut minui iure civili non possunt, quia iure naturali eis debentur; scētus est, si absolutè & simpliciter necessaria non fuerint. De his duobus dixi superius in 2. p. li. 2. c. 27. q. 6. Præterea iure naturali debent parentes filiis legitimam bonorum portionem, quatenus ea est loco alimentorum, vnde iuris naturalis non est, vt legitima portio filiorum sit certa & definita, sed tanta, quantum alimenta simpliciter debita requirunt: Iuris verò civilis est, vt sit certa & definita, videlicet quarta, tertia, quintave paternorum bonorum pars, & hæc iustis de causis potest iure quoque civili vel augeri, vel minui, vel etiam tolli. De qua re dixi superius in 2. p. li. 2. c. 27. q. 6. Ad tertium: voti & iuristurandi vinculum, iuris naturalis est: sed ius naturale non impedit, quo minus auctoritate pontificiã iustis de causis solui, & relaxari queat, quia conditiones rerum, & personarum mutantur. Vnde augmento solùm probatur, posse Romani Pontificis auctoritate hunc, aut illum iusta ex causa solui, & excipi à lege naturali: non tamen, posse ius naturale tolli, abrogari, mutariue. Ad quartum respondeo, Glossæ sensum esse, per legem veterem multa addita iuri naturali.

Secundò queritur, An præcepta Decalogi sint iuris naturalis? communis est Theologorum sententia in Tertio dist. 37, ea esse iuris naturalis. S. Thomas 2. 2. q. 122. a. 1. Alexander 3. p. qu. 29. mem. 1. art. 1. Gratianus in cap. Non est peccatum. §. His itaque. dist. 6. vnde quamuis eiusmodi præcepta in veteri lege sunt tradita, semper tamen manent, non enim morte CHRISTI sublata sunt: sed non manent vt præcepta veteris legis, sed quatenus sunt præcepta legis naturalis. Sciendum tamen est, vt dixi superius in 2. p. li. 1. cap. 2. q. 2. tertium Decalogi præceptum de sabbato colendo, partim cum ceteris conuenire, partim differre, vt docent Alex. in 3. par. qu. 32. nu. 2. ar. 4. ad 1. & Theologi in 3. dist. 37. Differt quidem, quia reliqua præcepta naturalia sunt, & ideo perpetua, nec mutant, nec tolli vlla ratione possunt: At præceptum de sabbati cultu, si statutum tempus spectetur, non fixum & constans est, sed mutabile, quia non ad mores iuris naturalis, sed ad ceremonias diuinitus in veteri legi institutas pertinet. Non enim natura docet, aut præcipit, vt illo die potius quam alio extemum cultum DEO tribuamus. Et hinc est, vt diem Sabbati in diem Dominicum Apostoli mutauerint. Conuenit autem idem præceptum cum reliquis præceptis Decalogi non ritu & ceremoniis, sed quia aliquid habet, quod ad naturæ mores & ius atineat: nam DEI cultus, qui hoc præcepto continetur, à naturæ iure existit, cum illud natura comparatum sit, vt aliquod tempus iis quæ ad DEI cultum pertinent, impendamus, & insumamus: cuius rei iudicio, & argumento est, quod apud omnes gentes statas quasdam ferias, easque publicas fuisse legimus, quæ sacris rebus ac diuinis obsequiis consecratae erant.

Obijcies, in l. Veluti. ff. de Iustitia & iure, Pomponium Iuriconsultum ita dicentem. Erga DEVM religio, & vt parentibus, & patriæ pareamus, iuris gentium est. Ergo Decalogi præcepta non ad naturæ ius pertinent. Respondeo, ius gentium, vt capite proximè sequenti explicabo, vno modo accipi pro iure naturali, iuxta illud, quod habetur in l. O-

mnes populi. ff. de Iustit. & iure: quod naturalis ratio inter omnes homines constituit, id apud omnes peræque custoditur, vocaturque ius gentium. Et in l. Quorundam. ff. de Acquirend. dominio: dicitur, ius gentium esse, quod ratione naturali inter omnes homines peræque seruatur. Cùm igitur Pomponius Iuriconsul. dixit: Ius gentium esse religionem erga DEVM, & parentibus, & patriæ parentem, ius gentium accepit, quatenus est idem quod estus naturale.

Tertiò queritur, An humanã potestate solui ius naturale quispiam queat? Vulgò quæri solet, an Romanus Pontifex possit in iis, quæ iuris naturalis sunt, dispensare? Dubitandi ratio est, quia ius naturale mutari non potest, vt dixi. Item quia DEVS, qui naturam condidit, vna cum ipsa ius naturale constituit, ergo in ius naturale nihil potest auctoritas humana. De hac questione tractauit 2. par. lib. 5. cap. 3. Dicendum est breuiter, aliqua esse iuris naturalis, à quibus solvere aliquem Romanus Pontifex nequit: cuiusmodi sunt primarum agendarum principia per se nota; vt, bonum est amplectendum, castè est viuendum, iustè viuendum. Quod tibi non vis fieri, alteri nè feceris. Item sunt aliqua ita per se mala, vt nunquam fieri bene queant, vt mendacium, odium DEI: hæc etiam humanã auctoritate fieri bene non possunt. Aliqua verò bona ita sunt iuris naturalis, vt ob rerum euentus, & hominum casus possit Romanus Pontifex aliquem ab eo iure naturali eximere. Votum iure naturali impendendum est iuristurandum iure naturali seruare debemus: & tamen Romani Pontificis auctoritate potest quis iusta de causa voti vinculo, & iuristurandi religione solui. Vt ius defunctorum voluntates iure naturali seruare, & ad effectum perducere debent: & tamen Principis auctoritate, si iusta causa subest, mutari queunt. Sunt & alia iuris naturalis multa, in quibus Principis auctoritas aliquid potest. Quare tamen ius naturale humanã potestate abrogari, aut tolli, aut mutari non possit omni ex parte, at tamen Principis consensu, & facultate potest hic aut ille iuris naturalis vinculo solui: tum enim Princeps ius naturale non abrogat, aut mutat, sed hunc vel illum à iuris naturalis obligatione, siue præcepto liberat: & hoc facere non potest solo suo nutu, & arbitrari, sed iusta de causa, quam asserit ipse rerum euentus, siue hominũ casus.

Quartò queritur, An Theologi potius, quam Canonici iuris interpretis sit ius naturale interpretari, declarare, ac definire? Respondeo, quamuis nonnulli Iuriconsul. vt dicemus infra, agentes de iure diuino, pro se magis, quam pro Theologis in hac controuersia ferant sententiam, fortasse quia Iuriconsulti est agere de actionibus humanæ vitæ, ac iura interpretari. Tamen sine dubitatione maioris ponderis in iure naturali interpretando esse debet Theologorum, quàm Iuriconsultorum auctoritas, vt videtur sentire Silu. V. opi. sub fin.

1. Quia ius naturale regula est actionum nostrarum in finem vltimum dirigendarum, qui finis cum duplex esse possit, vel naturalis, vel supernaturalis, quatenus ius naturale conuenit ad finem naturalem consequendum, Philosophi moralis est de eo agere, id quod totam doctrinam morum, ac virtutum complectitur, quod in lib. Ethic. exsequitur Aristot. Quatenus verò ad finem supernaturalem conuenit, Theologi est de illo agere: cum enim de fine ipso supernaturali disputet, de iis mediis etiam, sine quibus finis haberi non potest, debet agere. Quinimmo explicandum sibi quoque sumptere Theologi ius naturale non solum præcisè quatenus finis supernaturalis subferunt, sed etiam quatenus rationi naturali consentaneum est, vt patet ex maiori par. 1. 2. c. 2. S. Thomæ, quia nimirum finem supernaturalem consequi non possumus, nisi seruat is iis, quæ ratio naturalis aut faciendæ, aut vitandæ præscribit.

2. Quia ius naturale vel consistit in præceptis illis naturæ generalissimis, quod tibi non vis fieri, alteri nè feceris, Diligendum esse Deum super omnia, & proximum sicut seipsum, quæ sunt quasi prima principia in naturalibus: aut consistit in generalissimis illis conclusionibus, quæ immediatè ex his primis principijs deducuntur, atque in præceptis Decalogi continentur, quibus præcipitur diuinus cultus, ac religio, honor parentum, præcepta iustitiz,

tia, ac similia. Quæ quidem omnia in diuinis Scripturis continentur, & commendantur nobis, vt Exod. 20. vt Matthæi 22. 22. Scripturas autem exponere Theologi est, non Iurisculti: cum hic potius de actionibus consulatur particularibus, non quatenus ex his generalissimis præceptis pendent, quibus ius naturale continetur: sed quatenus ex positius, atque humanis legibus, quæ ius illud communissimum, aut determinant, aut exponunt.

Tertio, quia ius naturale à Deo nobis institum est, quasi participatio iuris illius, ac legis æternæ, quæ est ipse Deus, quatenus lex illa æterna nobis per naturalem rationem demonstratur; iuxta illud: *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine*. Porro dictamen practicum rationis nostræ conscientia dicitur, cui conformes esse debent actiones humanæ, vt bonæ sint. Agere autem de conscientia ad Theologum potius, quam ad Iuriscultum spectat.

Quarto, hoc idem probari possit ex Scriptura. Nam de diuina Sapientia dicitur Sap. 8. *Sobrietatem, & prudentiam, & iustitiam, & virtutem docet*, quæ sunt quatuor virtutes morales, quibus virtutibus ius totum naturale continetur. Theologia autem ipsa Sapientia dicitur, 2 p. qu. 1. art. 6. quatenus diuinæ sapientiæ ratio quodam illustratur, & ad Titum 2. *Apparuit gratia Saluatoris Dei, vt sobriè, iustè, & piè viuamus*. Hanc autem ipsam Saluatoris gratiam, non Iurisculti est, sed Theologi illustrare.

Neque obstat ratio initio adducta. Verum enim est Iuriscultum agere de actionibus humanis, quatenus ex iuris humani, siue Ciuile illud sit, siue Canonicum, legibus, ac decisione pendet; vt nimirum diiudicet, an illæ sint ad normam, atque præceptum humanarum legum; non autem quatenus pendent ex communissimis illis principiis iuris naturalis.

De Iure Gentium.

CAP. IV.

Primo quaeritur, Quodnam ius gentium dicatur; & quomodo à iure naturali, & ciuili distinguatur? De iure gentium varia Iurisculti veteres tradiderunt. Nam Vlpianus in *l. iuri operari. §. Huius studij. ff. de iure. & iure. & iure. & iure.* ius gentium à naturali iure omnino distinxit. Ius gentium, inquit, est, quo gentes humanæ vtuntur: quod à naturali recedere inde licet facile intelligere; quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus inter se commune est. At verò Caius Iuriscultus in *l. Omnes populi. ff. de iur. i. l. ff. de Acquir. rer. dom.* ius gentium non distinguit à iure naturali: & definit id esse, quod ratio naturalis inter homines constituit. Vnde Iustinianus Imperator. *Instit. de iure nat. gen. & ciu. §. 1. & §. Ius autem gentium.* Vlpianum secutus, ius naturale à iure gentium distreuit: & naturale dixit esse omnium hominum, & animalium commune; ius verò gentium esse hominum proprium: & §. Ius autem ciuile, Caium Iuriscultum sequi videtur, & ius gentium dicere idem esse, quod ius naturale: vtitur enim eisdem verbis in definiendo iure gentium, quibus Caius: *Quod, inquit, naturalis ratio inter omnes homines constituit, id apud omnes populos per quæ custoditur, vocaturque, ius gentium.* B. Idorus in *c. ius gentium. dist. 1.* ius gentium dictum esse tradit, quia eo iure omnes ferè gentes vtuntur, & videtur à iure naturali, & ciuili distinguere. Bartolus, Baldus, Paulus, Accursius, Saliectus, Iason, & ceteri omnes Iuris ciuilibus Interpretes, Vlpianum in hac parte secuti sunt, ius gentium à iure naturali distinguentes, dicentesque, naturale ius esse, quod natura omnes homines, & animalia docuit; ius gentium, quod omnes homines constituerunt, & quod hominum proprium est. Hinc etiam factum est, vt omnes Theologi in definiendo iure gentium, & discernendo à iure naturali, varia tradiderint. Profecto ex Vlpiani, Caij, Pomponij, Florentini, & Hermogeniani Iuriscultorum verbis, & exemplis propositis in toto titulo de Iustitia, & iure; de iure gentium, & naturali, magna est orta confusio, quia iuris gentium vis,

ratio, & natura non est plene, & distinctè intellecta, quod multis errandi occasionem dedit.

In primis igitur dicendum existimo, ius gentium dupliciter accipi, vno modo, vt est idem, quod ius naturale: nam Iustinianus Imperator *Instit. de Rerum diuis. §. Singularum.* ait: *Quarundam enim rerum dominium nascitur iure naturali, quod, sicut diximus, appellatur ius gentium: Sic ille. In præsentem vocò naturale ius appello, non cum Vlpiano, quod natura homines, & animalia docuit: nam, vt dixi capite superiori, in brutis animalibus non est lex, neque iustitia, neque ius, quamuis insit naturæ quidam instinctus, & impulsus: sed voco ius naturale, quod naturalis ratio optima rerum agendarum magistra, omnes homines docuit: & hoc ius appellatum est naturale, quia reuera id naturali ratione docti sumus, & proinde à natura accepimus, quia est nobis cum natura datum à Deo auctore ipsius naturæ, non autem id aliquâ hominum auctoritate, & voluntate suscepimus, nec vllâ hominum lege constitutum est. Ius gentium verò dicitur, quia omnium gentium commune, & illo omnes gentes vtuntur. Altero modo ius gentium accipitur, quatenus est id, quod voluntate, & auctoritate vel omnium, vel saltem plurimarum gentium, ac populorum institutum est: & hoc ius non dicitur naturale, quia non est naturali hominum ratione, sed voluntate gentium constitutum.*

Ex his intelligitur, quomodo accipienda sint ea exempla, quæ Iurisculti afferunt in *l. Veluti. & in l. Vt vim. & in l. Manumissiones, & in l. Ex hoc iure, ff. de Iust. & Iure.* Nam in *l. Veluti.* Pomponius ait, iuris gentium esse, vt Deum religiosè colamus, & parentibus, & patriæ pareamus. Profecto hæc sunt iuris gentium, vt est idem, quod ius naturale, quia hoc non voluntas gentium, sed ratio naturalis hominum constituit. In *l. Vt vim.* Florentinus Iuriscultus ius gentium dicit esse, vt vim, & iniuriam propulsemus, & cognationem inter nos habeamus, Sed hæc nos ipsa naturalis ratio docuit, non gentium auctoritas instituit, ergo sunt iuris gentium, quatenus est idem, quod ius naturale. In *l. Manumissiones.* Vlpianus dicit, iuris gentium esse manumissiones, seruitutes, & tria genera hominū, videlicet, quod alij sint liberi, alij serui, alij libertini. Certe Vlpianus ius gentium aliter accepit, quam Pomponius, Florentinus, & Caius: & mirum non est, quia ius gentium secundo modo accepit, non primo, quarens est id, quod omnes, vel pleræque gentes receperunt, & in vsum admiserunt. Quis enim non videat, manumissiones, & tria illa genera hominum superius commemorata, videlicet liberorum, seruorum, & libertinorum, esse gentium, siue hominum auctoritate, & voluntate in vsum admissa? In *l. Ex hoc iure. ff. de Iust. & iure,* Hermogenianus Iuriscultus dicit esse iuris gentium, bella, dominia rerum, ciuitates, contractus, & obligationes, quæ tamen reuera partim sunt iuris gentium, vt est idem, quod ius naturale, partim sunt iuris gentium, quod vel omnes, vel pleræque gentes suâ auctoritate constituerunt, vt statim declarabo.

Ex his soluitur secunda quaestio, An ius gentium sit ius naturale, an potius ius, quod vocant positium, hoc est, hominum voluntate positum? Sotus *lib. 1. de Iustitia, q. 3. ar. 4. & lib. 3. q. 1. ar. 3.* & Barr. Medina *1. 2. qu. 95. ar. 4.* credent esse ius positium, non naturale. Iuniores quidam Theologi, potius ad ius naturale pertinere arbitrantur. S. Thomas in *2. 2. q. 57. ar. 3. & 1. 2. qu. 95. ar. 4.* inuult ad ius positium reuocare, ita scribens: Est enim primò è ratione legis humanæ, quod sit deriuata à lege naturæ, vt ex dictis patet. Et secundum hoc diuiditur ius positium in ius gentium, & ius ciuile, secundum duos modos, quibus aliquid deriuatur à lege naturæ, vt supra dictum est. Et in responsione ad primum: Ius gentium, inquit, est quidem aliquo modo naturale homini, secundum quod est rationalis, in quantum deriuatur à lege naturali per modum conclusionis, quæ non est multum remota à principiis. Vnde de facili in huiusmodi homines consenserunt. Distinguitur tamen à iure naturali, maxime ab eo, quod est omnibus animalibus commune. Et in *2. 2. q. 57. ar. 3.* quaerit S. Thomas, An ius gen-

tium